

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זללה"ה

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע יד סיון תשע"א

פרשת בהעלותך תשפ"ה
שנה ט"ו

גליון תר"א - 601

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט וברדש

בפרשת השבוע ובענייני דיומא

בעריכת ישראל שלום דבורץ

סגן דברי ישר

צדק לפרש

ביבת לפרש

ארץ כנען היתה עתידה לכבש בלי רע לכנענים

כִּי ה' דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל

אומר החתם סופר כאשר ראה משה שנעשה בשרו של יתרו חדודין בשמעו איבוד מצרים (כמובא ברש"י פ' יתרו על פסוק ויחד יתרו - רב אמר שנעשה בשרו חדודין [כי היה גר]), אם כן חשש משה כי גם כעת לא ירצה ללכת לראות איבוד הכנעניים, על כן אמר לו ה' דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל **וְלֹא רַע לַכְּנַעֲנִים**, כי אם ירצו ישלימו או יפנו משם כמו גרגשי, וכן היה אמור להיות באמת, כי אילו לא חטאו ישראל לא היו צריכים מלחמה וחרב וחנית כדי לכבוש את הארץ אלא היו הכנעניים משלימים או עוזבים מרצון בלי שיהיה להם רע, ובאותו זמן שאמר לו משה את הדברים אכן היו במצב כזה של כניסה לארץ ללא מלחמה כלל.

וּבְרַבִּי יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר כתב כי אמר זה במענה שלא יחשוש יתרו מהמלחמה כי ה' דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל ולא יוכלו לעמוד נגדו.

שלא יתפס עליהם כגנב

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם

אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֶיךָ

כתב במדש הביאור למה חזר יתרו לארצו, כך אמר לו יתרו, מפני שאני הייתי הנאמן שבעיר וכולם הפקידו אצלי פקדונותם, ואם אני מניחן והולך לי הן אומרים ברח לו יתרו ולקח את כל פקדונותינו ונתנן לחותנו ונמצאתי מוציא שם רע עלי ועליך אלא הריני הולך ומחזיר את כולן.

עולם הבא על ידי א"י

וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר

יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהִטְבֵּנוּ לָךְ.

כתב בתפארת יהונתן אמר משה ליתרו שיש דבר שרק אם יבא עמהם לארץ ישראל יוכל לזכות לזה, וזה עולם הבא שבא על ידי ארץ ישראל, ואת זה יכולים להשיג גם הגרים היושבים בארץ ישראל אף שאין להם חלק בא"י, ולכן אומר משה ליתרו, יגיע לך הטוב כמונו שיש לנו חלק בא"י וזוכים על ידי זה לחלק המיוחד בארץ החיים, ואע"פ שכאמור אין לך חלק בארץ מצד היותך גר.

בהליכתך עמנו תתחזק האמונה

וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים.

וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ

מבאר הכתב והקבלה כי מה שאמר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים משמש גם כסיבה למה שאמר בפסוק שלאחריו וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ, וזה אשר אמר לו משה: אם לא תעזוב אותנו כעת, ותתרחק לילך עמנו אל הארץ אשר ניתן לנו לנחלה, גם בזה תהיה לנו לעינים ולכל שומעי שמעך לאמר - "ראו האיש

ביאור המשא ומתן בין משה ויתרו

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֶבֶב בֶּן רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֹתֵן

מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה'

אֲתוּ אִתָּנוּ לָכֶם לָכֶה אִתָּנוּ וְהִטְבֵּנוּ לָךְ כִּי ה'

דָּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי וְאֶל

מוֹלַדְתִּי אֵלֶיךָ.

וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אִתָּנוּ כִּי עַל כֵּן יִדְעַתָּ

חֲתָנְנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים.

וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר

יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהִטְבֵּנוּ לָךְ. במדבר י, כט-לב

הצעת משה ליתרו והמשא ומתן בדברים צריכים ביאור, מדוע באה ההצעה, מה אמר לו משה בתחילה ומה ענה אותו יתרו, מה התשובה שהשיב לו משה על דבריו וכיצד תיקן בזה את מה שאמר בתחילה.

בעל הצרור המור מבאר הדברים ומאיר אותם על נכון.

ההצעה שהציע משה ליתרו לבוא עמם לארץ ישראל לפי שראה משה שקבלו כמה טובות ממנו בעצתו שעזב ארצו ובא לחסות תחת כנפי השכינה, לא היו ראוי שיהיו כפויי טובה אחרי שהיו באים ליסע משם לארץ ולהשאיר את יתרו לנפשו שילך לו, ולכן אמר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֶבֶב שהיה מצד עצמו חביב וראוי. וכן מצד אביו היותו בֶּן רְעוּאֵל. וכל שכן היותו חֹתֵן מֹשֶׁה שהיה מלך. ואמר לָכֶה אִתָּנוּ וְהִטְבֵּנוּ לָךְ וגו' כדי להשיב תלו טובה על טובתו. אך יתרו לא קבל דבריו ואמר לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֶיךָ, וההסבר בדבריו, לפי שראה בדברי משה שלשה דברים בלתי ראויים ודווקא הם מורים לו שלא ילך עמהם.

האחד שאמר נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֲתוּ אִתָּנוּ לָכֶם שרמז בזה כי אין לגרים חלק בארץ. כנאמר אֲתוּ אִתָּנוּ לָכֶם ולא לאחרים.

ועל זה אמר יתרו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי כי יש לי ארץ טובה כארצכם.

השני שאמר לו לָכֶה אִתָּנוּ וְהִטְבֵּנוּ לָךְ שמשמעותו קצת טובה כאיש אורח וְהֵלֶךְ, ולא כמי שהוא חותן המלך.

ועל זה אמר איני צריך לטובתכם כי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֶיךָ בתוך משפחתי ומולדתי יש לי טובות רבות. ◀◀◀

והשלישי שאמר לו כי הֵשֶׁם דָּבָר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, שנראה מדבריו שהטוב הוא לישראל ולא לאחר.

ועל זה השיב מאחר שהטוב הוא לישראל, איני רוצה לילך כי אם אל ארצי ואל מולדתי שיש לי טובות מרובות.

דבר נוסף רמז יתרו בדבריו שהסיבה שלא היה רוצה לילך עמם לארץ ישראל, לפי שהוא לא נסע מארצו לתכלית שכר שיעשו עמו טובות, כי אם להתדבק בשם מצד אהבתו ולא מצד תגמולו.

ועל זה אמר איני צריך לטובתכם כי בארצי יש לי טובות הרבה.

כשהבין משה כוונתו, אמר אֵל נָא תַעֲזָב אֶתְּנוּ, כלומר אעפ"י שתמצא ללכת לארצך אין עת זו העת להלך לארצך, כי יאמרו שבגלל ששמעת שאין לך חלק בארץ לכן חזרת לארצך, ודוקא ממקום התשובה שלך שלא באת אל המדבר לתכלית הנאה אישית, אתה נתפס שייגידו ההיפך.

ועוד אפשר לפרש על פי הכתובים כך, אמר לו משה אֵל נָא תַעֲזָב אֶתְּנוּ - כלומר אין עתה עת שתעזוב אותנו עד שנכנס לארץ, כי אחר שאתה ידעת חנותינו במדבר ארץ לא זרועה הרים ובקעות ושם היית לנו לעינים, כל שכן כעת שאנו עומדים ליכנס לארץ, שאנו צריכים יותר לעצתך, שאין ראוי לך לילך מעמנו כעת ואז וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהַטְּבֵנוּ לָךְ הַטְּבָה כמו שהיית אחד מאיתנו מאחר שאתה מאיר עינינו.

ועל ידי מה שאמר לו כעת תיקן משה את כל דבריו הראשונים שהיו מוקשים מצד עצמם כפי שיתבאר.

כי כשאמר **לָכֵה אֶתְּנוּ וְהַטְּבֵנוּ לָךְ**, קשה וכי יש בידם של ישראל מצד עצמם להיטיב לו?

לכן אמר כעת וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ, לא אנחנו המטיבים אלא ה' כי הוא טוב ומטיב.

ועל מה שאמר לו כי ה' דָּבָר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל שמשמעו ולא על אחר.

אמר לו עתה וְהַטְּבֵנוּ לָךְ מֵטוֹב ה', כאלו היית חלק ממנו, וכמו כן תיקן כאן מה שאמר **אֶתְּנוּ אֶתְּנוּ לָכֵם** שמשמע ולא לאחר על ידי שאמר כאומרו כי מהטוב ההוא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ ממנו נטיב לך.

ומה הוא הַטוֹב הַהוּא, זה הטוב הַצָּפוֹן שמשמע עצמו לא ידע לומר לו מה הוא כי הוא צפון כנאמר מִה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִּירְאֶיךָ תהלים לא, כ.

ועל מה שאמר יתרו כי ישוב אל ארצו מפני שבא שלא על מנת לקבל פרס אלא רק מאהבת ה' ולחזות בנועם ה'.

על זה ענה לו כי זה עדיין לא הכל ויש עוד, והוא הַטוֹב הַהוּא הטוב האמיתי הצפון לצדיקים. וזה רמז על התורה גם כן, שהיו בניו בעלי שמועה מהסנהדרין.

וכשיתרו שמע את זה שתק וקבל דבריו ונתנו לו דשנה של יריחו, וזכה למעלת התורה.

הנכבד הזה עזב ביתו ונחלתו מפני רוע האמונה שביניהם והלך לו אל ארץ לא לו, בכדי להתדבק בא-להי אמת, גם אנחנו נלכה באור האמונה האמתית הלזו".

על זה אמר וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ - פירוש, כמו שהיית לנו לעינים בקבלת אמונת תורתנו, זאת תהיה ביתר שאת בהליכתך עמנו, כי תחזיק בזה יתר עז האמונה האמתית בעבודת א-להי אמת ובעזיבת אלהי נכר הארץ, ועל ידי זה תתחזק האמונה בא-לוקי אמת בכל העולם.

לפחות להחזיק את לומדי התורה

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבָב בֶּן רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֵתָן מִשֵּׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתְּנוּ לָכֵם לָכֵה אֶתְּנוּ וְהַטְּבֵנוּ לָךְ כִּי ה' דָּבָר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלָךְ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלְדֹתִי אֵלָךְ. וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזָב אֶתְּנוּ כִּי עַל כֵּן יִדְעַתְּ חֲנֻתְנוּ בַּמִּדְבָּר וְהִיִּיתָ לָנוּ לְעֵינִים. וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהַטְּבֵנוּ לָךְ.

בספר אלף המגן לבעל הפלא יועץ מפרש הפסוקים שהם דברי משה ומתן בין התלמיד חכם למחבבי התורה, כשבתחילה מבקש הת"ח להביא את מחבב התורה להיות מיושב בית המדרש ולכלל הפחות שיהיה ממחזיקי התורה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה - שהוא התלמיד חכם, **לְחֹבָב בֶּן רְעוּאֵל** - למי שמחבב לאותם שהם בני ריע א-ל, רצונו לומר שמחבב התורה ולומדיה, **חֵתָן מִשֵּׁה** - אותיות "נתח משה", שהוא נתח מנתחיו, שכל ישראל כגוף אחד חשיבי.

ועל כן מיעץ אותו ואומר לו - להוי ידוע לך כי **נֹסְעִים אֲנַחְנוּ** בכל עת ובכל רגע **אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתְּנוּ לָכֵם** - שהוא העולם הבא, ואין לנו חלק בעולם הזה, לכן **לָכֵה אֶתְּנוּ** - לבית המדרש, **וְהַטְּבֵנוּ לָךְ** - נלמד אותך את התורה שנקראת טוב, **כִּי ה' דָּבָר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל** - כנאמר אֶדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד איוב ה, ז, ללמוד על מנת לעשות.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלָךְ - עונה המחבב תורה כי זה בלתי אפשרי מבחינתו, **כִּי אִם אֶל אֶרְצִי** - אני עסוק בענייני הארץ, **וְאֶל מוֹלְדֹתִי** - וצריך אני לזון את טפי - אֵלָךְ.

ואמר הת"ח הדין עמך - אבל יש תקנה שלא תשאר בלי טוב, וזה על ידי **שֵׂאל נָא תַעֲזָב אֶתְּנוּ** - על דרך וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ לַחֵם תהלים לו, כה דהיינו שתהיה מחזיק תלמידי חכמים בממונך, **כִּי עַל כֵּן יִדְעַתְּ חֲנֻתְנוּ בַּמִּדְבָּר** - חנות שלנו הוא בהיות 'מדבר' דברי תורה - ועל ידי שתחזיק הת"ח וְהִיִּיתָ לָנוּ לְעֵינִים.

ובגלל דבר זה וְהָיָה - תהיה לך שמחה [אין וְהָיָה אלא לשון שמחה] - **כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ** - כי תשב עם הבני תורה בגן עדן כנאמר בַּצֵּל הַתְּכֵמָה בַּצֵּל הַקֶּסֶף קהלת ז, יב [כמו שאמרו במדרש ויק"ר כה ב ר' הונא ור' ירמיה אמרו בשם ר' חייא בר אבא עתיד הקדוש ב"ה לעשות צל וחופות לבעלי המצות אצל בני תורה בגן עדן] ואם תאמר לשמחה מה זו עושה מאחר שאני יהיה שם כאילם שהרי לא למדתי תורה - על זה אמר אל תירא, **כִּי וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ** - שהיא התורה, **וְהַטְּבֵנוּ לָךְ** - כאמרם ז"ל שלעולם הבא התלמיד חכם מלמד התורה להמחזיק לומדי התורה ונעשה תלמיד חכם כמוהו.

[וראה עוד בראש דוד להחיד"א פרשת קדושים ד"ה וקרוב, שהביא מאביו בשם רז"ל שהמחזיק לומדי תורה זוכה ומלמדין אותו כל התורה שלמד הת"ח בגלל שהחזיק אותו]

דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵינֵי הָעָם

גליון תנ"ב 452

ערוך ע"י ישראל שלום רבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרִשְׁת בְּהַעֲלֹתָהּ תִּשְׁפֹּה

בְּמִה בַּפְּרִשָּׁה

תַּמְצִית דְּבָרֵי הַפְּרָשָׁה
בְּשִׁלּוּב פְּרוּשִׁים וּדְרוּשִׁים

יְלָדִים יְקָרִים וְחִבִּיבִים!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ מִתְחִילָה בַּמִּצְוָה
הַדִּלְקַת וְהַעֲלָאת הַנֵּרוֹת בַּמְנוּחָה
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ
שְׁעִשִּׂית הַמְנוּחָה הֵיטֵב רֹחוּנִית,
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרָאָה לְמֹשֶׁה אֶת צוּרְתָהּ לַפְּרִשָּׁה
וְדִקְדוּקֶיהָ.

אַהֲרֹן הִכְהִין דִּקְדָק בַּמִּצְוָה זוֹ, וַעֲשָׂאָהּ יוֹם יוֹם בְּכוֹנָה
גְּדוּלָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַקְטָרֶת הַקְטָרֶת בְּקֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים פְּעַם
אַחַת בַּשָּׁנָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.

הַתּוֹרָה מְעִידָה עַל אַהֲרֹן הִכְהִין שְׁקִים אֶת מִצְוֹת
הַדִּלְקַת הַנֵּרוֹת בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁהֵשִׂים צוּה וּמִשְׁבַּחַת אוֹתוֹ
שֶׁהוּא לֹא שָׁנָה כְּלוּם בַּמִּצְוָה.

הַשֵּׁם מִצְוָה אֶת מֹשֶׁה לְהַבְדִּיל אֶת הַלְוִיִּים מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּלְקַדֵּשׁ אוֹתָם לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַשֵּׁם, זָכוּ לָכֵן
הַלְוִיִּים בְּגִלְל שֶׁשִּׁבְּטָם לֹא הִשְׁתַּחֲוּהוּ וְלֹא עָבַד לַעֲגֹל.
לְאַחַר שֶׁקִּדְּשׁוּ וְטָהְרוּ אֶת הַלְוִיִּים, סָמְכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
אֶת יְדֵיהֶם עַל הַלְוִיִּים, וְאַהֲרֹן הֵנִיף אוֹתָם תְּנוּפָה לַהֵשֵׁם.

שְׁנֵי הַדְּבָרִים הֵלְלוּ הַתְקִימוּ עַל יְדֵי נִסִּים פְּלִאִיִּים, הַנֵּס
הָרֵאשׁוֹן שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל הִסְפִּיקוּ לְסַמֵּךְ אֶת יְדֵיהֶם עַל
הַלְוִיִּים, וְהַשֵּׁנִי שֶׁאַהֲרֹן הִכְהִין הַצִּלִּיחַ לְהֵנִיף אֶת כָּל עֲשָׂרִים
וּשְׁנַיִם אֲלֵף הַלְוִיִּים.

יֵשׁ הָאוֹמְרִים שֶׁהֵיךְ כָּאֵן נֵס נוֹסֵף שֶׁכָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל
נִקְהְלוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמָּקוֹם הַקָּטָן וְהַמּוֹעֵט הַזֶּה
הִחְזִיק אֶת כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל הַמְרַבָּה.

נִקְרָא בַּפְּרָשָׁה עַל הַפֶּסַח הָרֵאשׁוֹן וְהַיְחָדִי בְּזִמְנוֹ שֶׁעָשׂוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, וְעַל הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ טְמֵאִים בְּטִמְאֹת
מֵת שֶׁלֹּא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַפֶּסַח הָרֵאשׁוֹן, וּמִפְּנֵי שֶׁהֵם
חָשְׁקוּ כָּל כֵּן לִקְיָם אֶת הַמִּצְוָה, זָכוּ לָכֵן שֶׁעַל יָדָם צוּה
הַשֵּׁם אֶת מֹשֶׁה עַל מִצְוֹת "פֶּסַח שְׁנִי".

עוֹד נִקְרָא כִּיצַד הַתּוֹרָה מְתַאֲרֶת
אֶת הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה עַל הַמִּשְׁכָּן, עָנַן
בְּיוֹם וּמִרְאָה אֵשׁ בַּלֵּילָה.
עָנַן זֶה הָיָה סִימָן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מִתִּי
עֲלֵיהֶם לַחֲנוּת וּמִתִּי עֲלֵיהֶם לְנִסֵּעַ,
הַמָּקוֹם שֶׁשָּׁם שָׁכַן הָעָנָן, הָיָה סִימָן לַחֲנוּהָ, וְאִם נִעְלָה
הָעָנָן, הָיָה זֶה סִימָן לְהִתְחִיל בַּמִּסָּע, עַד אֲשֶׁר יָנוּחַ שׁוֹב
הָעָנָן, וְחוֹזֵר חֲלִילָה.

הַתּוֹרָה מְאֲרִיכָה לְתֹאֵר וּלְפָרֵט בַּפְּסוּקִים רַבִּים אֶת
עֲנִיָּן הַחֲנוּהָ וְהַנְּסִיעָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי הָעָנָן, כְּאֲשֶׁר
הָיוּ מְקוּמוֹת נֹחִים שִׁבְּהֶם הֵם הָיוּ זְמַן מוֹעֵט, וּמְקוּמוֹת
שֶׁהָיוּ נִרְאִים כְּקִשִּׁים לְשִׁהִיָּה וּבָהֶם שָׁהוּ זְמַן מְרַבָּה.
כֹּן הָיוּ, מְקוּמוֹת שֶׁהֵם שָׁהוּ שֵׁם זְמַן מוֹעֵט וּמִיד אַחֲרֵי
שֶׁכָּבַד הַתֹּאֲרָגָנוּ לְשִׁהוּת בַּמָּקוֹם, נִעְלָה הָעָנָן וְהָיוּ צָרִיכִים
לְנִסֵּעַ.
בְּכָל זֹאת עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדִבְרֵי הַשֵּׁם וְלֹא בָּאוּ בְּטְרוּנִיָּה
וְלֹא הִתְלוֹנְנוּ עַל כֵּן בְּמִשְׁךְ כָּל הָאֲרָבָעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ
בַּמִּדְבָּר, וּבִזָּה מִתְבָּרַר שִׁבְחָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵאֱמִינוּ בַּהֵשֵׁם
בְּאִמּוּנָה שְׁלֵמָה.
זֶהוּ לְמוֹד לְדוּרוֹת, כִּי תָמִיד עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל
מַעֲשֵׂינֵינוּ עַל פִּי רְצוֹן הַשֵּׁם וּלְהֵאֱמִין כִּי הַכֹּל מֵאֵתוֹ וּמִמֶּנּוּ
הַכֹּל.

נִלְמַד בַּפְּרָשָׁה עַל חֲצוּצֹרוֹת הַכֶּסֶף שֶׁהֵשִׂים צוּה אֶת
מֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהָיָה נִחָשׁ לְמֶלֶךְ,
בְּחֲצוּצֹרוֹת אֵלוּ הָיוּ תוֹקְעִים בְּשִׁנֵּיהֶם כְּאֲשֶׁר רָצָה מֹשֶׁה
לְהַקְהִיל אֵלָיו אֶת כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל, וְאִם הָיוּ תוֹקְעִים רַק
בְּאַחַת, סִימָן הָיָה לְקִרְיָאֵת הַנְּשִׂאִים אֶל מֹשֶׁה.
בְּחֲצוּצֹרוֹת אֵלוּ הָיוּ מְרִיעִים לְהוֹדִיעַ עַל נִסְיעַת הַמַּחֲנוֹת,
וְהַתּוֹקְעִים בְּחֲצוּצֹרוֹת הָיוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים.

המשורר מה בפרשה תמצית עניני הפרשה בשלוב פירושים ודרושים

ענשם של מתאוננים אלו היה שנשרפו באש, ולמקום שדבר זה ארע קוראת התורה "תבערה" על שם השרפה שנענשו בה.

נלמד בפרשה שבכל דור ודור היו אנשים רעים שלא השיבו אל לבם להתנהג על פי דרך השם גם כאשר הם ראו באפן ברור מה הענש המטל על מי שמורד בדרך השם,

והנה עוד כמעט לא עבר זמן מאז ששככה אש התבערה, וכבר קמו להם ה"ערב רב" אשר הסיתו גם את בני ישראל, לכפר בטובתו של הקדוש ברוך הוא אשר נתן להם מן עד לפתח הבית, והם בכו על כך שאין להם דגים דלוחים, קשואים ואבטיחים, חציר, ובצלים ושומים, שאותם היו אוכלים במצרים מהשאריות שהמצרים הותירו.

פה חמוקה היתה התנהגותם זו, עד כדי כך שכאשר השם אמר למשה מה הענש שהוא מתכוון להענישם, נחלש משה למאד, עד שבקש את נפשו למות קודם להם.

לאחר שמשה מנה על פי צווי השם **שבעים איש מזקני ישראל** שיסיעו בידו במשא העם, הביא השם רוח חזקה שהביאה אתה עוף הנקרא שליו, והעם אספו ממנו הרבה, אך רבים מהם לא הספיקו להנות מהשליו, וכשהבשר היה עוד בפייהם, הכה השם בעם מכה רבה מאד, ומתו כל העם שהתאוו את תאוות האכילה, וקברו אותם שם ומאז נקרא המקום "**קברות התאוה**".

הפרשה מסתיימת במעשה מרים הנביאה ואהרן הכהן, שלא דברו באפן הראוי על משה אחיהם. התורה מספרת לנו על הענש החמור שנענשה מרים הצדקת, כדי ללמדנו עד כמה חמור עוון ספור לשון הרע, ולפי הרמב"ן **זו מצוה מן התורה לזכר כל עת את אשר עשה השם למרים**, ובכך יעזרנו השם להמנע מעוון חמור זה.

שבת שלוו ומברך!

מפסוקים אלו למדו חז"ל, על מצות תקיעת שופר בראש השנה לפסוקי מלכיות זכרונות ושופרות, הפסוק המסיים את ענין זה בתורה, הוא אחד מפסוקי השופרות שאנו מזכירים בתפלת מוסף בראש השנה. אילו היו זוכים בני ישראל, היו נכנסים לארץ מיד, והיו תוקעים בחצוצרות אלו בבואם לארץ, אך מפני שלא זכו שמשה יכניסם לארץ, נגנזו החצוצרות הללו ביום פטירתו של משה, ולעתיד לבוא הם יתגלו ויתקעו בהם במלחמת גוג ומגוג.

הפרשה מתארת את המסע הראשון שנסעו המחנות לאחר כמעט שנה ממתן תורה, ובתוך הדברים רמזה התורה שנסיעתם של בני ישראל מהר השם לא היתה בדרך הראויה, היצר הרע הכניס בהם שמחה שנסעו מהר השם, ממש כתינוק הבורח מבית הספר, מתוך חשש שמא אם ישארו עוד זמן מה, יצוה אותם השם במצוות נוספות.

חז"ל מכנים נסיעה זו, כפורענות - התנהגות בלתי ראויה של בני ישראל, וכדי להפריד פרענות זו מפרענות - התנהגות לא ראויה נוספת של ישראל, כתבה התורה את פרשת "ויהי בנסע" באמצע, ונכתבו לפסוקים אלו "**סימניות**" - נוני"ם [אותיות נונ"ן] הפוכים כעין סוגרים, ובכך אומרת לנו התורה שפסוקים אלו נכתבו, כדי לעשות הפסק בין שתי הפרעניות של ישראל.

הרמב"ן אומר שיתכן שלילא החטא הזה, היו זוכים להכנס לארץ ישראל מיד ולא היה מתגלגל מכך החטאים האחרים שמזכרים בפרשתנו ובפרשה הבאה.

בכל שנה נקראת פרשתנו בשבתות לאחר שהיינו **ב'הר השם' - בחג השבועות**, ה"סימניות" שנכתבו באמצע הפרשה, יזכירו לנו לקחת עמנו את המטען הרוחני שקבלנו בחג השבועות ולא לשכח על ידי "נסיעה מהירה" את יום מתן תורה.

כאמור, היתה התנהגות נוספת לא ראויה, פרענות זו נקראת בלשון התורה "**מתאוננים**", אנשים שלא ידעו מה הם בדיוק רוצים, וחפשו כל העת רק תרוצים ועלילות לעזב את דרך השם.